Počátky litevské písemnosti

	Mluvená litevština		Rukopisná litevština		Tištěná litevština	
	Malá Litva	Velká L.	Malá Litva	Velká L.	Malá Litva	Velká L.
cca 7. století						
cca 1525						
1547						
1595 / 99						

Počátky písemné litevštiny

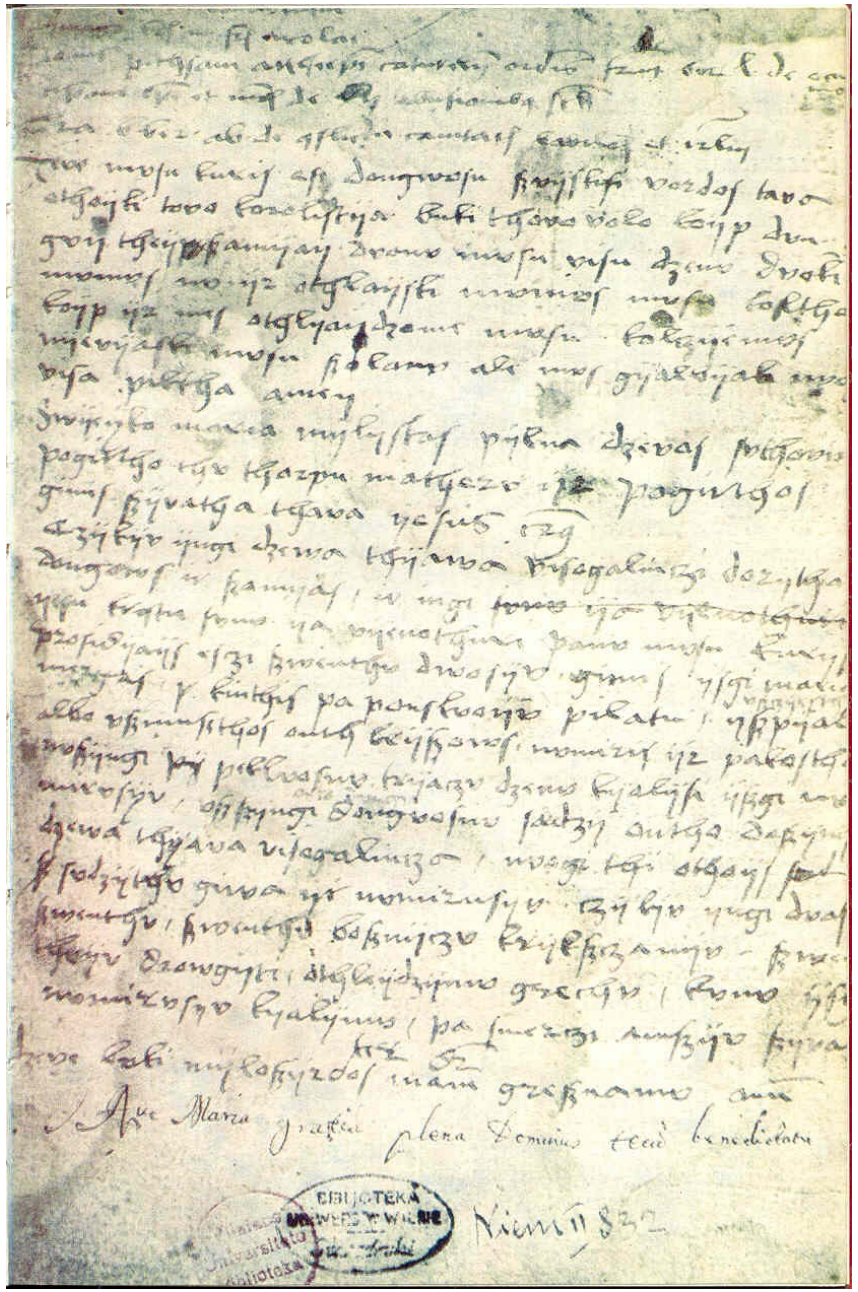

První souvislý litevský text:

Tři rukopisné modlitby, datujeme do cca. 1504-1525 :
Otčenáš (litevsky *Tėve mūsų*),
Zdravás Maria (litevsky *Sveika, Marija*)
Krédo nebo Vyznání víry (litevsky *Tikėjimo išpažinimas*)

Text je vepsán do knihy *Tractatus sacerdotalis*, 1503, Strassburg

Nachází ve Vilniusu, v knihovně Vilniuské univerzity.
http://lietuvos.istorija.net/lituanistica/tevemusu1503.htm

Počátky písemné litevštiny

První litevský text: souvislosti vzniku

Františkánský klášter ve Vilniusu

Založen litevským velkoknížetem v 14. století.

Jedno z nejdůležitějších center vzdělanosti v 14.-18. století.

Počátky písemné litevštiny

První litevský text: souvislosti vzniku

Další litevské zápisy v knihách z františkánského kláštera, např. v misálu z r. 1501 (jednotlivá slova, fráze)

Vznik vilniuských litevských textů NESOUVISÍ s (proti)reformací

První litevská KNIHA

Luteránský ***Catechismus*, 1547, Královec**

Editor: **Martynas Mažvydas**

Kniha vznikla na zakázku *Albrechta Braniborského*

PŘÍMÁ souvislost s reformací.

Konkurence Malé a Velké Litvy

Počátek SOUVISLÉ litevské literární tradice.

První litevská KNIHA

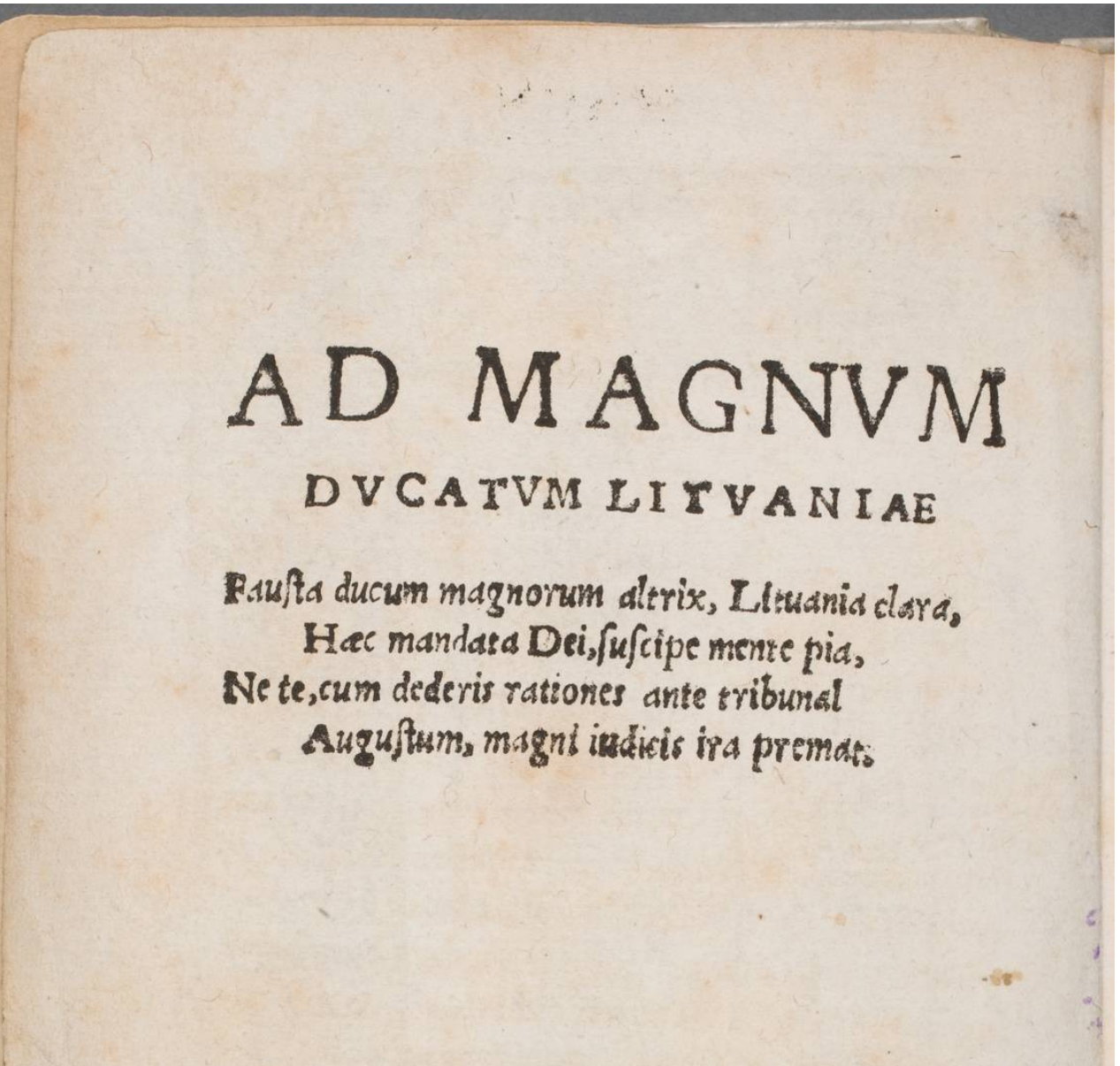

AD MAGNVM
DVCATVM LITVANIAE

Fausta ducum magnorum altrix, Lituania clara,
Hæc mandata Dei, suscipe mente pia,
Ne te, cum dederis rationes ante tribunal
Augustum, magni iudicis ira premat.

Latinské věnování *Katechismu*
Velkému Litevskému Knížectví

AD MAGNVM
DVCATVM LITVANIAE

Fausta **du**cum mag**no**rum **alt**rix, Lit**ua**nia **cla**ra,
Haec man**da**ta **De**i, **su**scipe **men**te **pi**a,
Ne te, **cum** dede**ris** rati**o**nes **an**te tri**bu**nal
Augustum, **mag**ni iu**di**cis **i**ra **pre**mat.

Šťastná matko velkých knížat, osvícená Litvo,
Tato slova Boží přijmi s myslí pobožnou,
Aby tě, když budeš se zodpovídat před soudem
Vysokým, velkého soudce hněv nezatížil.

První litevská KNIHA

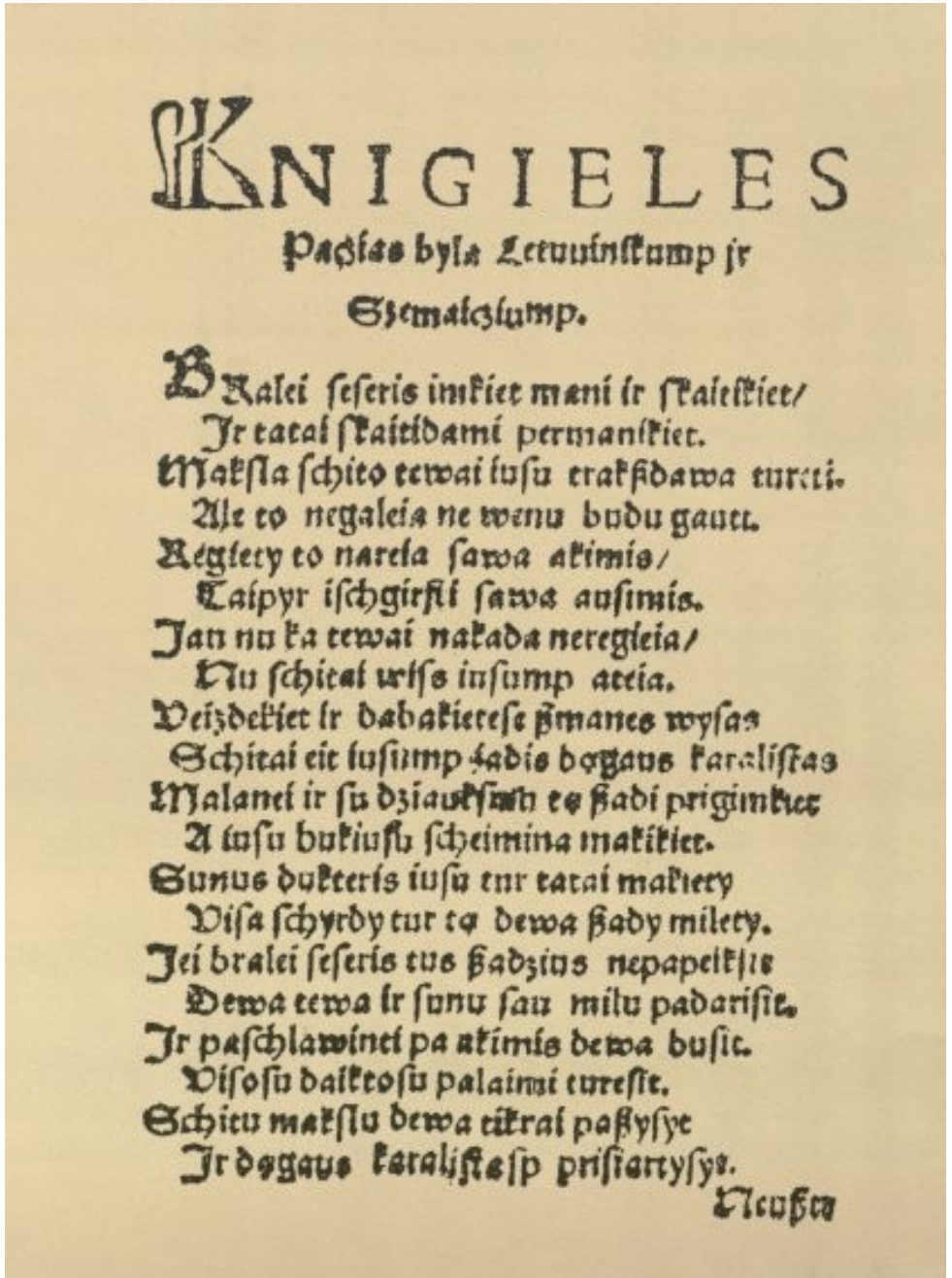

KNIGIELES

Paczias byla Letuuinskump ir Szemaicziump.

BRalei seseris imkiet mani ir skaitikiet/
Jr tatai skaitidami permanikiet.
Maksla schito tewai iusu trakszdawa tureti.
Ale to negaleia ne wenu budu gauti.
Regiety to nareia sawa akimis/
Taipyr ischgirsti sawa ausimis.
Jau nu ka tewai nakada neregieia/
Nu schitai wiss iusump ateia.
Veizdekiet ir dabakietese szmanes wysas
Schitai eit iusump szadis dogaus karalistas
Malanei ir su dziauksmu to szadi prigimkiet
A iusu bukiusu scheimina makikiet.
Sunus dukteris iusu tur tatai makiety
Visa schyrdy tur to dewa szady milety.
Jei bralei seseris tus szadzius nepapeiksit
Dewa tewa ir sunu sau milu padarisit.
Jr paschlawinei pa akimis dewa busit.
Visosu daiktosu palaimi turesit.
Schitu makslu dewa tikrai paszysyt
Jr dogaus karalistasp prisiartysyt.

Neuszto

Luteránský ***Catechismus*, 1547, Královec**
Editor: **Martynas Mažvydas**

Litevská předmluva:
první báseň v litevštině
„Knižky sami promlouvají na Litevce a Žemaity“

Akrostich (první písmena každého řádku)